

La lingua dei poeti a Roma. Giornate di studio in memoria di Alfonso Traina

Licina Ricottilli (Univ. Verona)

Consuetudini della comunicazione faccia a faccia in formule plautine e terenziane

1. Plaut. *Rud.* 679-680-680a

PAL. quis is est qui nominat? TR. si respexis, scies.

PAL. o salutis meae spes! TR. tace ac bono animo es.

me uide. PAL. si modo id liceat, uis ne opprimat¹

2. Plaut. *Trin.* 808-810

(MEG) nihil est de signo quod uereare; me uide:

lepida illa est causa, ut commemorauit, dicere

apud portitores esse inspectas.²

3. Ter. *Phorm.* 711

(GET) haec fient. ANT ut modo fiant! GET fient: me uide³.

4. Donato *ad Phorm.* 711 1. FIENT ME VIDE id est : vultus mei fiduciam gere, non aliter laeti nisi quia nullum periculum est. 2. ‘Me uide’ dicit, qui in iure suam promittit et interponit fidem, quod nos dicimus me habes, me respice⁴.

5. Ter. *Phorm.* 209-212

[...] ANT obsecro,

quid si assimulo? satinest? GET garris. ANT voltum contemplanini. em,

satine sic est? GET non. ANT quid si sic? GET propemodum. ANT quid sic? GET

sat est:

em, istuc serva⁵.

6. Ter. *Andr.* 349-351

(DAV.) id paves ne ducas tu illam, tu autem ut ducas. CHA. rem tenes.

PAM. istuc ipsum. DAV. atque istuc ipsum nihil periclist. me uide.

¹ Cesare Questa, *Titi Macci Plauti Cantica*, edidit apparatu metrico instruxit Caesar Questa, Urbino 1995, pp.372-373.

² Wolfgang De Melo, Plautus, *Comedies*, edited and translated by W. De Melo, voll. I-V, Cambridge Mass. – London 2011-2013.

³ Terence, *Comedies*, edited and translated by J. Barsby, Cambridge Mass. – London voll. I-II, 2001.

⁴ P. Wessner, *Aeli Donati Commentum Terenti*, vol. I-II, Stuttgart 1966 (= 1902)

⁵ Barsby 2001

PAM. obsecro te, quam primum hoc me libera miserum metu. DAV. em,⁶

7. Donato *ad Andr.* 350. 2. ME VIDE utrum: quia laetus sum, an: me specta fidei datorem, ut dici solet me habes, me respice?⁷

8. Verg. *Aen.* 12.1-3 Turnus ut.../...uidet, sua nunc promissa reposci,/ se signari oculis...⁸

9. Plaut. *Most.* 1105-1106

THEO surge, ne nugare. aspicedum contra me. TRA aspexi. THEO uides? TRA uideo. huc si quis intercedat tertius, pereat fame⁹.

10. Plaut. *Amph.* 750-753

[...] AMPH Sosia, age me huc aspice
SOS specto. AMPH uera uolo loqui te, nolo assentari mihi.
audiuistin tu hodie me illi dicere ea quae illa autumat?
SOS quaeso edepol, num tu quoque etiam insanis, quom id me interrogas¹⁰

11. Plaut. *Capt.* 570-571

(AR.) [...] sed quaeso hercle, agedum aspice ad me. TI. em. AR. dic modo;
<tu> negas te Tindarum esse? TI. nego, inquam. AR. tun te Philocratem
esse ais? TI. ego, inquam¹¹

12. Plaut. *Most.* 1024 ss.

THEO profecto non negabo debere, et dabo;
tu caue quadraginta accepisse hinc te neges.
SIMO quaeso edepol huc me aspecta et responde mihi¹².

---

⁶ Barsby 2001.

⁷ Wessner 1966 (= 1902)

⁸ P. Vergilius Maro, *Aeneis*, recensuit atque apparatu critico instruxit Gian Biagio Conte, Berlin/ New York 2011.

⁹ De Melo 2011-2013.

¹⁰ De Melo 2011-2013.

¹¹ Titus Maccius Plautus, *Captivi*, edidit Alexis Torino, Sarsinae et Urbini 2013.

¹² De Melo 2011-2013